

Marknadsinriktad kvalitetsprofil på svenska livsmedel

I motion från Tillberga lokalavdelning tas debatten om tillsatspreparat upp till diskussion.

I animalieproduktionen användes en del tillskottsmedel, som ger ökad tillväxt och därmed ökad lönsamhet.

Slakteriförbundet har genom LRF krävt att dessa medel skall förbjudas, men berörda myndigheter har inte velat lyssna.

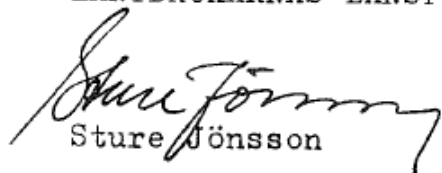
Motionärerna påpekar att ett flertal producenter anser borttagandet av preparaten vara ett utmärkt konkurrensmedel. Om detta tillämpas konsekvent genom hela produktions- och förädlingsleden, skapas unika förutsättningar att marknadsföra kvalitetsprodukter.

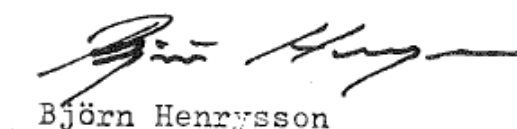
Det skulle vara en styrka om vi frivilligt ställde upp på detta, men då fordras att alla är med. Det borde då vara möjligt att i avtal få kompensation för inkomstbortfall.

Enligt länsförbundsstämmans beslut föreslår vi riksförbundsstämman uppdra åt riksförbundsstyrelsen

att verka för en lösning av dessa problem enligt motionen.

LANTBRUKARNAS LÄNSFÖRBUND I VÄSTMANLAND

Sture Jönsson

Björn Henrysson

Motioner n:r 33-37 - Marknadsinriktad kvalitetsprofil på svenska livsmedel

Motionerna har initierats av följande lokalavdelningar:

<u>Motion</u>	<u>Länsförbund</u>	<u>Lokalavdelning</u>
33	Göteborg och Bohus län	
34	Västmanland	Tillberga
35	Skåne	Blentarp, Vålinge-Kattarp
36	Uppsala	Ultuna
37	Gotland	Ethelhem, När

I motionerna hemställs att LRF skall verka för att initiativ tages till att ytterligare förbättra svensk livsmedelskvalitet, att kraven på de importerade livsmedlen likställs med de svenska, att LRF verkar för en långsiktig och kvalitetsinriktad export av livsmedel där jordbruket, livsmedelsindustrin och staten delar på eventuellt uppkomna exportkostnader samt att lantbrukskooperationen frivilligt avvecklar tillsatspreparat i foder.

Svensk livsmedelsproduktion har under senare tid varit utsatt för kritik från både massmedia och konsumenter. Tyvärr har tyckandet och känslorna i alltför hög grad hittills kommit att överskugga fakta. Så har t ex debatten rörande storskalighetens påstådda nackdelar i vissa avseenden kommit att röra närmast etiska problem som inte kan återföras till "vetenskapliga rön och beprövad verksamhet". Det finns emellertid, enligt förbundsstyrelsens uppfattning, utan tvekan förhållanden som går att förbättra inom jordbruket och förädlingsindustrin. Även om argumenten ofta inte är sakligt underbyggda kan man inte bortse ifrån, att i det längre perspektivet kommer det att bli konsumenternas preferenser som styr valet av produktionsformer.

Storskaligheten är exempelvis främst ett resultat av 1960-talets strävan till effektivitet och stor

leksrationalisering inom jordbruket. Dåvarande jordbruksministern Eric Holmqvist skrev i socialdemokraternas valtidning NU i augusti 1966 att jordbruket är ett reservat för en föråldrad produktionsform, för en företagarverksamhet som står konsumenterna dyrt. "Vi vet, att det går att producera livsmedel billigare, att det går att industrialisera jordbruksnäringen. I stora "fläskfabriker" kan vi producera fläsk billigare och tack vare en mer industrialiserad produktion kan vi i dag köpa kyckling till ett någorlunda hyfsat pris. Får storföretagarverksamheten slå igenom i hela jordbruksnäringen kan alla livsmedel bli billigare....."

Dessa och liknande åsikter satte sina spår i jordbrukspolitiken och produktionen. Självklart kan inte lantbrukaren dra sig undan sitt ansvar för de produktionsmetoder som har införts men politiker, rådgivare och forskare får även ta sin del av ansvaret.

Diskussionen om negativa effekter av storskaligheten började ganska snart efter att systemen införts, vilket resulterade i att Sverige 1974 fick Europas första djurstallkungörelse värd namnet. Under 1970-talets senare hälft började de nya tankegångarna ge synbara resultat, främst i svinproduktionen. Tyvärr kunde de goda idéerna inte slå igenom helt i praktiken. Från 1978 försämrades nämligen de ekonomiska förhållandena för svinproduktionen drastiskt vilket minskade nybyggnationen. Det har inte heller under de senaste sex åren funnits ekonomiska möjligheter för lantbrukarna att i någon större utsträckning bygga om stallar som är från början av 1970-talet.

LRF har vid olika tillfällen hos statsmakterna begärt att samma krav skall ställas på importerade livsmedel som på de inhemska. I januari 1976 skickades en framställning till jordbruksdepartementet med hemställan om att sådana åtgärder skulle vidtas att import av kött från länder med i Sverige förbjudna utfodrings- och uppfödningssystemer inte längre blev tillåten. Jordbruksdepartementet skickade skrivelsen för yttrande till lantbruksstyrelsen, statens livsmedelsverk, kommerskollegium och Sveriges Grossistförbund.

Lantbruksstyrelsen framhöll bl a att de genomförda reformerna inom djurskyddsområdet inte medfört några nackdelar för de svenska animalieproducenterna och därför inte heller försatt dessa i ett sämre konkurrensläge. Enligt livsmedelsverket ger gällande lagstiftning verket befogenhet att ställa från livsmedelshygienisk synpunkt rimliga och erforder-

liga krav vid import av köttvaror. Kommerskollegium ansåg att importrestriktioner av i framställningen avsett slag inte är förenliga med de internationella handelsöverenskommelser som Sverige anslutit sig till. Sveriges Grossistförbund ansåg att såväl konsumentintresset som konkurrensaspekterna redan på nuvarande stadium måste anses väl tillgodosedda. Med hänsyn till vad resmissinstanserna anförde lämnade regeringen LRFs skrivelse utan åtgärd.

Under 1981 utarbetade LRF tillsammans med branscherna en gemensam policy om användning av kemoterapeutika och antibiotika i animalieproduktionen. Samma år begärde LRF hos jordbruksnämnden förbud mot kemoterapeutika i tillväxtbefrämjande syfte i svinfoder. Efter i det närmaste två års betänketid sa jordbruksnämnden nej till LRFs framställan.

LRF har under hösten 1983 och våren 1984 strävat efter att på frivillig väg få bort denna användning av kemoterapeutika. En frivillig avveckling av kemoterapeutika i tillväxtbefrämjande syfte i slaktsvins- och slaktskycklingproduktionen skulle vara en offensiv åtgärd som skulle bidra till att öka förtroendet för våra animalier. De diskussioner som under våren förts mellan LRF och branscherna visar emellertid att det för närvarande inte är möjligt med ett frivilligt tillbakadragande av kemoterapeutika i tillväxtbefrämjande syfte.

Jordbruksnämnden har vid ett plenum under våren åter tagit upp LRFs framställan och bl a begärt in synpunkter från konsumentdelegationen. Därefter kommer ärendet förmodligen att hänskjutas till regeringen.

Förbundsstyrelsen kommer självklart även i framtiden att aktivt verka för ett starkt och verkningfullt gränsskydd samt att kontrollen av de importerade livsmedlen skärps. Bl a kommer detta att ske i den nyligen tillsatta utredningen om livsmedelskontrollen. Men det är ett önsketänkande att statsmakterna skulle förbjuda import av vissa livsmedel. Svenskt lantbruk får fortsätta leva med och konkurrera med de kvantiteter som kommer från utlandet.

Det primära för svenskt lantbruk är att jordbruksprodukterna finner avsättning på marknaden. Det är därför nödvändigt att de svenska livsmedlens kvalitetsprofil förstärks. Svenska livsmedel står sig mycket gott vid en internationell jämförelse men konsumenterna måste fås att bli medvetna om att de svenska livsmedlen är bättre än de importerade. Främst är det en uppgift för respektive bransch att föra ut det budskapet.

Det är även viktigt att lantbrukskooperationen visar lyhördhet för de synpunkter och önskemål som förs fram från konsumenterna. Att tillverka prisbillig mat med långa hållbarhetstider kan måhända vara motiverat med hänsyn till de krav som grossist- och handelsleden ställer men de negativa reaktionerna från konsumenthåll blir allt vanligare. Det kan enligt förbundsstyrelsens uppfattning inte vara ett långsiktigt jordbrukarintresse att prioritera prisbillighet framför kvalitet. Detta gynnar importintressena. Det är inte heller självklart så att en högre kvalitet alltid ställer sig dyrare för producenterna. Det är också viktigt att Kooperationen underlättar produktion som bedrivs utan användning av t ex kemoterapeutika och kemiska bekämpningsmedel. Det finns ingen anledning att dessa nischer för svenska livsmedel skall exploateras av andra företag. Valfrihet bör således finnas för både konsumenter och producenter.

Svenskt lantbruk måste i framtiden bli än mer observant på att inte produktionsmetoder införs eller bibehålls som är tvivelaktiga för livsmedlens kvalitet eller utifrån samhällets etiska värderingar. På kort sikt kan vissa produktionsmetoder ge ekonomisk fördel för ett fåtal lantbrukare men i det långa perspektivet kommer rationaliseringsvinsten konsumenterna till godo samtidigt som kritiken mot den svenska livsmedelsproduktionen växer.

Det vore även önskvärt med en ökad kunskap och medvetenhet bland lantbrukarna om den betydelse livsmedlens kvalitet och det sätt på vilka de produceras har för allmänheten. En ökad information om dagens jordbruk, dess driftsformer, förutsättningar och problem borde även hjälpa till att klara ut många av de missförstånd som finns hos allmänheten.

Ett fortsatt handlande i den riktning som skisserats innebär ett fullföljande av beslutet vid 1972 års riksförbundsstämma om Livsmedlen och vår miljö. Som förbundsstyrelsen redovisat i yttrande nr 66 bör detta program aktualiseras.

Vad beträffar export av livsmedel och eventuellt uppkomna exportkostnader hänvisas till yttranden nr 17-20.

Riksförbundsstämman föreslås besluta uppdra åt förbundsstyrelsen

att verka för produktionsmetoder och produktkvaliteter som gynnar avsättningen av svenska produkter,

att kräva ökad kontroll av importerade livsmedel,

att öka informationen om den svenska livsmedelsproduktionens kvalitetsfördelar.